

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Skotská diskuze o nezávislosti v době pandemie covid-19
Jan Koutský

Plzeň 2023

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce

Skotská diskuze o nezávislosti v době pandemie covid-19

Jan Koutský

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Přemysl Rosůlek, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2023

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2023

.....

Děkuji vedoucímu práce panu doc. PhDr. Přemyslu Rosůlkovi, Ph.D., za čas a rady poskytnuté při psaní této bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod	7
2. Definice stěžejních pojmů	11
2.1. Secese	11
2.2. Suverenita a nezávislost	12
2.3. Referendum o nezávislosti	13
3. Twitter jako platforma politické komunikace	15
4. Metodologie výzkumu	17
5. Vývoj Skotské národní strany a otázka nezávislého Skotska	19
5.1. Vývoj Skotské národní strany	19
5.2. Referendum o devoluci 1979	20
5.3. Referendum o devoluci 1997	21
5.4. Skotský parlament	23
5.5. Referendum o nezávislosti 2014	24
5. 6. Vliv brexitu na debatu o nezávislém Skotsku	26
6. Svět a Spojené království v období pandemie covid-19	30
6. 1. Začátek pandemie covid-19 ve světě	30
6. 2. Spojené království v období pandemie covid-19	31
6. 3. Skotsko v období pandemie covid-19	31
7. Skotská národní strana a její lídři v období pandemie covid-19	35
7. 1. Ian Blackford a jeho role v SNP	35
7. 2. Nicola Sturgeon a její role v SNP	36
7. 3. Argumentace představitelů Skotské národní strany ve spojení se slovy „nezávislost“ a „nezávislý“	37
7. 3. 1. Nicola Sturgeon	37
7. 3. 2. Ian Blackford	38

7. 4. Příspěvky o válce na Ukrajině.....	39
7.5. Významné osobnosti v příspěvcích Nicoloy Sturgeon a Iana Blackforda	40
7. 6. Kritika Iana Blackforda vůči vládě ve Spojeného království	41
7. 7. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království o možnosti konání druhého referenda.....	42
8. Závěr.....	45
Seznam literatury	47
Resumé	55

1. Úvod

Tématem mé bakalářské práce je otázka nezávislosti Skotska a obsah diskuze, která v této souvislosti probíhala v době pandemie covid-19. Mojí motivací pro výběr tohoto tématu je nejen můj osobní vztah vůči Skotsku, ale také fakt, že samotná otázka skotské nezávislosti je významným tématem oboru mezinárodních vztahů. Problematika secesionismu je tématem, kterému je věnována velká pozornost v odborné literatuře, a v posledních letech můžeme najít celou řadu příkladů, kdy byla diskutována ve veřejném prostoru. Mezi tyto příklady může patřit otázka nezávislosti Katalánska, Palestiny, či Tchaj-wanu. Díky tomu, že navíc téma skotské nezávislosti odpovídá i mnou zvolené specializaci, tedy anglo-americkým studiím, byla má volba jasná, jelikož mám dlouhodobý zájem o hlubší poznání problematiky secesionismu v tomto prostředí.

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jaká témata se nejčastěji objevovala jako součást argumentace Skotské národní strany v souvislosti s nutností nezávislosti. Důležitý bod mé práce představují pojem „nezávislost“ a kontext, ve kterém je v argumentaci příslušných aktérů tento výraz používán. Tento kontext poté budou představovat atributy, které se v souvislosti s použitím tohoto výrazu vyskytují.

Vzhledem k rozsahu práce jsem se rozhodl svůj výzkum zaměřit na působení Skotské národní strany na sociálních sítích, konkrétně na sociální síti Twitter. Sociální síť Twitter patří mezi nejpoblárnější sociální síte na světě a umožňuje přímou a rychlou výměnu názorů mezi uživateli. Zároveň představuje především v angloamerickém světě důležitou součást politické komunikace. Výrazným příkladem může být využití Twitteru bývalým prezidentem Spojených států Donaldem Trumpem, jehož komunikace prostřednictvím této platformy byla často reflektována v médiích. Například v souvislosti s událostmi v lednu 2021, kdy prezident Trump prostřednictvím této síte reagoval na výtržnosti způsobené

jeho podporovateli v Kapitolu Spojených států amerických, pak jeho vyjádření vyvolala řadu kontroverzí.

Ve své práci se budu soustředit na dva oficiální účty představitelů Skotské národní strany, a to Iana Blackforda a Nicolý Sturgeon. Ian Blackford byl ve zkoumaném období poslancem Dolní sněmovny parlamentu Spojeného království a v období od 14. června 2017 do 9. prosince 2022 byl lídrem poslaneckého klubu Skotské národní strany. Nicola Sturgeon byla ve zkoumaném období poslankyní skotského parlamentu, předsedkyní Skotské národní strany a premiérkou Skotska.

Jako metodu zpracování práce jsem se rozhodl využít manuální obsahovou analýzu zkoumaných tweetů. Obsahová analýza bude provedena primárně na základě filtrování klíčových slov. Budu zkoumat obsah výroků z hlediska příslušných témat a atributů. Dále bude zohledněno použití hashtagů a přiložených obrázků.

V politickém vývoji Skotska je možné za období od odchodu Spojeného království z Evropské unie vysledovat dvě zcela výjimečné události. Jednak jde o začátek pandemie covidu-19, která zásadním způsobem ovlivnila celý současný svět a umožnila mimo jiné vzestup některých nových nacionalistických a extrémistických proudů v řadě států Evropy. Druhým jasně zřetelným bodem je pak začátek ruské invaze na Ukrajinu, která od svého zahájení v únoru 2022 zásadním způsobem proměňuje bezpečnostní a ekonomickou situaci na evropském kontinentu. Vzhledem k tomu, do jaké míry může výše vymezené období představovat stěžejní historický úsek v dějinách Evropy, a také další z významných etap vývoje Skotska, jsem se rozhodl na tuto dobu zaměřit.

Časově bude tedy analýza ohraničena vyhlášením světové pandemie prostřednictvím Světové zdravotnické organizace 11. března 2020 a rozhodnutím Nejvyššího soudu Spojeného království z 23. listopadu. 2022, který ve svém rozsudku deklaroval, že bez souhlasu Westminsterského paláce nemůže vláda ve Skotsku uspořádat nové referendum. Takto bude práce pokrývat jak období, které

bylo nejvíce poznamenáno pandemií, tak i dobu, která byla v mezinárodním prostředí silně ovlivněna invazí Ruské federace na Ukrajinu, čímž bylo částečně zastíněno téma pandemie ve veřejném prostoru.

V prvních kapitolách práce budou stručně popsány pojmy *secese*, *suverenita*, *nezávislost* a *referendum o nezávislosti*, které úzce souvisejí s tématy, kterým se bude práce věnovat v analytické části. Především pak pojem *nezávislost* bude hrát stěžejní roli i v samotné analýze, jelikož bude sloužit jako prostředek k určení toho, které tweety představitelů Skotské národní strany budou zkoumány. Dále bude stručně popsána platforma Twitter a její vliv na politickou komunikaci. Následovat budou kapitoly věnované metodologii. Představeny budou jednotlivé výzkumné otázky a postup, jakým budou jednotlivé twitterové příspěvky analyzovány. Závěrečné kapitoly pak budou představovat výsledky analýzy.

V rámci samotné analýzy se v práci budu nejprve věnovat širšímu kontextu skotské nezávislosti. Bude popsána Skotská národní strana, jako významný politický aktér secesionistických a devolučních snah ve Skotsku. Dále budou v souvislosti se Skotskou národní stranou představeny významné okamžiky skotské historie ve 20. a 21. století, které souvisely s pokusy o získání větší autonomie Skotska, nebo se snahou o jeho úplné odtržení od Spojeného království. Podrobněji proberu pojmy související s nezávislostí, dále pak období referenda v 70. letech a následný proces vedoucí až ke vzniku parlamentu v Edinburghu. Dále budu zkoumat události související s referendem o nezávislosti v roce 2014 a reakci Skotů na hlasování o brexitu v roce 2016. Následně se budu věnovat kontextu pandemie covidu-19.

V posledních kapitolách pak budou prezentovány výsledky analýzy twitterových účtů obou zkoumaných představitelů Skotské národní strany.

Práce se zaměřuje na relativně nedávné období, kterému se z pochopitelných časových důvodů dosud nevěnovalo příliš mnoho odborných textů. Prostřednictvím témat, která se dominantně objevovala v argumentaci

představitelů Skotské národní strany v zadaném období, můžeme nejen blíže poznat osobní přístup k otázce nezávislosti vybraných politiků, ale může také existovat potenciál k tomu, že budou tato témata využita v kampani v rámci případného budoucího referenda.

2. Definice stěžejních pojmů

2.1. Secese

Jedním z nejvýznamnějších akademiků, kteří se v současnosti zabývají teorií secese, je profesor Allen Buchanan, který především v období 90. let 20. století publikoval řadu textů, které byly podrobněji zaměřeny na tuto problematiku.

Secesionistické hnutí může být v Buchananově pohledu vnímáno jako forma opozice ve státě, která se odlišuje od revolučního hnutí či jiného boje proti stávající podobě politické moci. Na rozdíl od revoluce, která má za cíl svrhnout stávající politický režim a provést zásadní ústavní či ekonomické reformy, se místo toho snaha o secesi snaží omezit, či zcela odstranit vliv mocenského centra na určitou část území či teritoria stávajícího státu (Buchanan, 1991). Dále platí, že secese se odlišuje od iredentismu a separatismu. Separatismus neusiluje o odtržení určitého území a vznik nového státu, ale pouze se pokouší bojovat s vlivem centrální mocenské autority na tuto oblast (Pavkovic, 2015, s. 1).

Navzdory tomu, jak secesi definuje Buchanan, však dodnes neexistuje shoda mezi odborníky na její přesné definici. Z historického hlediska nebyl pojem *secese* až do 19. století spojován s politickými tématy. V první polovině 18. století však, shodou okolností právě ve Skotsku, dochází k rozkolu *The Church of Scotland*, přičemž separatisté sami sebe označují za *secederes*. Tímto procesem vniká pojem *secesionismus* do politického prostředí a v 19. století je již využíván například v americké politice. Dle většiny teoretiků, kteří se politické secesi věnují v takovém kontextu, který zahrnuje odtržení části území či teritoria od stávajícího a mezinárodně uznávaného státu, dochází při secesi postupně k procesu, který v sobě zahrnuje vytvoření určitého požadavku ze strany obyvatelstva na odloučení od mocenského centra a následně dochází k štěpení politické síly uvnitř státu, vypovězení loajality vůči mocenskému centru a následuje ujmoutí se moci

v odtržené části státu zcela nezávisle na původním mocenském centru (Rosůlek, 2014, s. 19).

2.2. Suverenita a nezávislost

Suverenita odkazuje na stav, kdy má vláda státu svrchovanost nad určitým územím. Vláda tohoto státu zde tedy vykonává své exkluzivní pravomoci. Suverenita je tedy v zásadě kombinací několika prvků, přičemž k těm nejdůležitějším patří vnitropolitická svrchovanost a dále mezinárodní nezávislost (Kořan, 2009, s. 282–284). Je v zásadě možné uvést, že jedním z definičních znaků státu je, že má politickou nezávislost (Sens, 1968, s. 114). Ačkoliv se může zdát, že podstata státní suverenity je dnes částečně narušena, například kvůli moderní elektronické komunikaci, či existenci balistických raket, stále jde o pojem, na kterém do značné míry stojí současný mezinárodní systém a výrazně na něm staví například Organizace spojených národů. Historie tohoto pojmu pak sahá až do období uzavření vestfálského míru v polovině 17. století (Croxtton, 1999, s. 569).

Samotný pojem *nezávislost* pak může být chápán ve dvou rovinách. V jedné z nich tento výraz odkazuje na skutečnost, že stát vykonává nad svým územím autoritu, která je exkluzivní. Dále pak v tomto případě také většinou platí, že tuto exkluzivní autoritu uznávají další aktéři, tedy především státy, v mezinárodním systému. Ve druhé rovině pak může být nezávislost vnímána jako cíl, kterého se různé politické skupiny nebo jednotlivci pokoušejí dosáhnout. Ve chvíli, kdy stát získá nezávislost, je pak dosaženo cíle druhé rovny významu, a první rovina se tak stává realitou (Evans, G.–Newnham J, 1998, s. 248).

2.3. Referendum o nezávislosti

Jak vyplývá z předcházející kapitoly, nezávislost je jedním z prvků suverenity. Existuje hned několik cest, jak mohou regiony, které jsou součástí existujícího státu, získat nezávislost.

Po konci druhé světové války začalo výrazně přibývat nových a nezávislých států, které se postupně stávaly členy Organizace spojených národů. Řada z nich vznikla především z důvodu dopadů dekolonizace (Sens, 1968, s. 114). V tomto období však ještě nedocházelo ve většině případů ke vzniku nových států formou secese, přičemž i Organizace spojených národů se snažila podporovat to, aby byla u nově vznikajících státních útvarů zachována územní celistvost. Po konci studené války zůstával přístup mezinárodního společenství k secesionistickým tendencím relativně konzervativní, začala však stoupat ochota přijmout a uznávat ty státy, které byly schopny svůj vznik prostřednictvím secese vyjednat s centrální mocí ve svém původním státním celku (Rosůlek, 2016, s. 60).

Referendum, někdy také označováno jako plebiscit, je hlasováním o otázce, která má politickou či zákonnou podstatu. Požadavek na uspořádání referenda pak mohou v závislosti na právní úpravě vznášet například voliči, hlava státu či poslanci. V rámci referenda se voliči většinou rozhodují mezi hlasem pro návrh, či proti návrhu. Referendum však nemusí být vždy závazné, jelikož někdy má jeho výsledek pouze doporučující charakter. Slovo *plebiscit* se často používá jako synonymum slova referendum, ale v zúženém pojetí může znamenat hlasování obyvatelstva na části území státu, kteří rozhodují o tom, zda se má tato část od státu odtrhnout, či zda má být zachován stávající stav (Adamová, K. et.all. , 2001, s. 220). Vůbec první referenda o nezávislosti se konala ve Spojených státech. V roce 1860 se ve státech Texas, Virginie a Tennessee rozhodovalo o tom, zda mají tyto státy být součástí Unie. O 45 let později se pak konalo referendum o tom, zda se má Norsko odtrhnout od Švédska. V období mezi první a druhou světovou

válkou jsou pak jen další dva případy konání referend o nezávislosti. Bezprostředně po druhé světové válce pak začalo referend postupně přibývat (Qvortrup, 2014, s. 57–59).

3. Twitter jako platforma politické komunikace

V posledních letech můžeme sledovat stále větší intenzitu užívání sociálních sítí, jako je například Facebook, nebo Twitter. Tyto platformy umožňují svým uživatelům interakci s rodinou a přáteli, ale i navazování kontaktů s lidmi, které mimo digitální svět vůbec neznají. Zároveň se ale staly tyto sociální sítě prostředím, které zásadně ovlivnilo fungování politiky. Došlo tak k zásadní proměně toho, jakým způsobem se vedou politické kampaně nebo jak probíhá politický aktivismus. Aby tak mohla být správně chápána současná politika, je třeba ji zkoumat nejen v offline, ale i v online prostředí (Jungherr, 2015, s. 11).

Twitter je mikrobloginovací platforma, která umožňuje svým uživatelům zveřejňovat krátké zprávy s omezeným počtem znaků na svém osobním profilu. Tyto zprávy jsou nazývány *tweety*. Platforma zároveň uživateli umožňuje sledovat ostatní uživatele, díky čemuž se mu na jeho osobním účtu objevují a řadí jejich *tweety*. Twitter je možné využívat jak prostřednictvím webových prohlížečů na počítačích a telefonech, tak i díky samostatné aplikaci Twitter dostupné na mobilních zařízeních (Jungherr, 2015, s. 12). Samotný *tweet* se pak může skládat s několika prvky. Jde jednak o text, jehož délka je v současnosti ve standardních případech omezena na 280 znaků, ale dále pak může obsahovat také fotografie, videa, webové odkazy, nebo GIF. (Twitter, nedatováno).

Twitter nebyl pravděpodobně vytvořen s myšlenkou, že by měl sloužit hlavně jako prostředek politické komunikace, vedení politických kampaní nebo politického aktivismu. Přesto však v průběhu času došlo k tomu, že významná část uživatelů Twitteru začala tuto platformu využívat právě k tomu, aby mohla vyjádřit své politické názory, nebo organizovat aktivistická hnutí. Zároveň se Twitter stal jednou z důležitých platforem využívaných státními úřady a institucemi ke komunikaci s veřejností. Jedním z průkopníků využívání Twitteru v politické kampani je například bývalý prezident Spojených států amerických

Barack Obama, který jej intenzivně využíval během kampaně v roce 2008 (Jungherr, 2015, s. 16). Ještě zásadnější roli sehrál Twitter během prezidentské kampaně a následné vlády Donalda Trumpa, který jej využíval jako prostředek, kterým mohl napřímo komunikovat s fanoušky, vytvářet si s nimi vztah a vymezovat se vůči svým oponentům, které často označoval jako „elity“ (Kim *et al.*, 2019, s. 130). Za jedno z nejkontroverznějších využití Twitteru v posledních letech je považováno Trumpovo jednání během prezidentských voleb ve Spojených státech amerických na přelomu let 2020 a 2021, kdy prostřednictvím *tweetů* opakovaně zpochybňoval jejich výsledky a regulérní průběh. Právě tyto *tweety* pak pravděpodobně zmobilizovaly dav jeho podporovatelů, který 6. ledna 2021 vtrhl do Kapitolu ve Washingtonu D.C., a narušil tak zasedání Kongresu (Sheerin, 2022).

4. Metodologie výzkumu

Analytickou část práce lze rozdělit na tři samostatné segmenty. V prvním z nich je hlouběji popsán vývoj otázky nezávislosti Skotska v historickém kontextu. Výsledek této analýzy umožní hlouběji pochopit, jakým způsobem se debata o nezávislosti dostala do podoby, v jaké se nachází v současné době. K dosažení tohoto cíle využívám v práci chronologické mapování některých významných událostí, které představují zlom ve vývoji moderního skotského nacionalismu.

V druhé fázi analytické části je pak zevrubně popsán politický stav, ve kterém se Skotsko nacházelo ve zkoumaném období. Tato část se jednak zaměřuje na politickou situaci ve Skotsku a ve Spojeném království. Dále pak také tato část reflektuje dopad pandemie covidu-19 na společnost ve Skotsku. Dvě kapitoly jsou pak také soustředěny na politické působení představitelů Skotské národní strany Nicoloy Sturgeon a Iana Blackforda, jejichž příspěvky na Twitteru jsou blíže zkoumány ve třetí části analýzy.

Třetí analytická část práce se přímo zaměřuje na působení Nicoloy Sturgeon a Iana Blackforda na sociální síti Twitter. Jako klíčová slova pro filtrování jejich příspěvků ve zvoleném časovém období byla zvolena variace slova *nezávislost* v anglickém jazyce. Pomocí filtru klíčových slov, který zprostředkovává přímo platforma Twitter, jsou pak filtrovány všechny příspěvky, které obsahují slova *independence* a *independent*. Následně bude analyzován kontext v podobě atributů. V závěru této části jsou pak představeny modelové příklady příspěvků, které reprezentují různé příklady vyjadřování vybraných představitelů ve vymezeném zkoumaném období. Toto období je ohraničeno začátkem pandemie covid-19 11. března 2020 a rozhodnutím Nejvyššího soudu Spojeného království z 23. 11. 2022, který ve svém rozsudku deklaroval, že bez souhlasu

Westminsterského paláce nemůže vláda ve Skotsku uspořádat nové referendum o nezávislosti.

5. Vývoj Skotské národní strany a otázka nezávislého Skotska

5.1. Vývoj Skotské národní strany

Významným momentem v historii snah Skotů o získání nezávislosti byl vznik Skotské národní strany. Jak uvádějí Ewing a Ericson, Skotská národní strana vznikla v roce 1934. Jejím počátečním cílem byla snaha o to, aby Skotsko mohlo získat řadu rozhodovacích pravomocí, jež v té době náležely Parlamentu v Londýně (Ewing–Erickson, 2001, s. 91). Strana vznikla spojením dvou dříve existujících stran, a to Národní strany¹ Skotska a Skotské strany². Prvního velkého úspěchu dosáhla Skotská národní strana v roce 1945, kdy se Robert McIntyre stal jejím vůbec prvním zvoleným poslancem (Scottish National Party, nedatováno a). Ještě v 50. letech 20. století však nebylo postavení Skotské národní strany na politické scéně Spojeného království příliš silné. V roce 1955 získala ve všeobecných volbách dvě křesla v parlamentu a v roce 1959 pak pět křesel. Teprve v šedesátých letech začala strana posilovat, což bylo spojeno hlavně s nárůstem ekonomických problémů projevujících se ve Skotsku (Devenney, 2008, s. 325–326). V 70. letech 20. století se ekonomická situace ve Skotsku nezlepšovala, což v kombinaci s objevem nových ropných ložisek v Severním moři a nástupem Margaret Thatcher na premiérské křeslo Skotské národní straně velice pomáhalo v získávání nových podporovatelů (Ewing–Erickson, 2001, s. 91).

V roce 1979 se konalo první referendum o devoluci, ale ačkoliv významná část hlasujících Skotů tento krok podpořila, nebylo referendum úspěšné. Další referendum o devoluci se Skotské národní straně podařilo prosadit v roce 1979 (Scottish National Party, nedatováno a). Silnou většinou 74,3 % Skotové odhlasovali devoluci a díky tomu mohl o dva roky později vzniknout skotský parlament, který tak byl obnoven po téměř 300 letech (Ewing–Erickson, 2001, s.

¹ V anglickém originálu *the National Party of Scotland*

² V anglickém originálu *the Scottish Party*

91). Díky úspěchu Skotské národní strany v roce 2011 se poté podařilo jejím představitelům prosadit uspořádání referenda, které se konalo v roce 2014 a mělo rozhodnout o nezávislosti Skotska. Většina voličů však v tomto referendu hlasovala pro setrvání Skotska ve Spojeném království (Scottish National Party, nedatováno a). Od roku 2007 je Skotská národní strana součástí vlády ve Skotském parlamentu a od roku 2015 je třetí nejsilnější stranou v Parlamentu Spojeného království (WFD, nedatováno). Skotská národní strana v současnosti pokračuje ve snaze o konání nového referenda, které by zajistilo nezávislost Skotska, a uvádí, že má jasný mandát k jeho uspořádání (Scottish National Party, nedatováno b).

5.2. Referendum o devoluci 1979

Referendum o devoluci v roce 1979 patřilo mezi zásadní politické momenty. Voličům byla předložena tato otázka: „Přejete si, aby ustanovení zákona o Skotsku 1978 vešla v platnost?“ (Perman, 1980, s. 53). Původní skotský parlament začal existovat již ve 13. století a fungoval až do roku 1707. Na základě *the Act of Union* došlo ke spojení Anglie a Skotska, čímž zanikl Skotský parlament a byl vytvořen Parlament Velké Británie, sídlící v Londýně (Scottish Parliament, nedatováno a).

Samotná cesta k devoluci započala již v roce 1962, kdy byla zřízena Královská ústavní komise³, která se měla zabývat možnou ústavní změnou, přičemž byla zvažována celá řada možností, jak případnou devoluci pojmout. V 70. letech začal tlak v souvislosti s potřebou devoluce stoupat, a tak vláda labouristů připravila zákon o Skotsku, který měl umožnit vznik nového skotského parlamentu (Scottish National Party, nedatováno b). Jak uvádí Martin Meadows, od 70. let začal ve Skotsku stoupat počet těch, kteří měli zájem o dosažení co možná nejsilnější verze devoluce. Jedním z důvodů, proč tento počet začal stoupat,

³ V anglickém originálu *a Royal Commission on the Constitution*

byl pocit řady Skotů, že politici z Anglie jednoduše nechápou Skotsko a problémy, kterým musí čelit. Parlament Spojeného království byl vnímán tak, že jsou zde hájeny především zájmy Anglie a že ani členové Parlamentu zvolení za Skotsko nehájí národní zájmy Skotů dostatečným způsobem. Důležitou roli pak nesehrála pouze složitá ekonomická situace, ve které se Spojené království v 70. letech nacházelo, ale také objev významných nalezišť ropy v Severním moři. Argument skotských nacionalistů jednoduše spočíval v tom, že tato naleziště právem náleží Skotsku, takže by v případě, že by Skotsko získalo úplnou nezávislost, náležela právě jemu (Meadows, 1977, s. 41–45).

Aby mohl zákon uspět, muselo se minimálně 40 % Skotů s volebním právem vyslovit pro tento návrh v referendu. V roce 1979 pak sice 52 % zúčastněných voličů podpořilo tento návrh, ale přesto nebyla o 7 % dosažena požadovaná hranice pro to, aby bylo referendum platné (Scottish Parliament, nedatováno b).

Ray Perman argumentuje, že důvod, proč v referendu nebylo dosaženo dostatečné podpory návrhu, spočíval v tom, že kampaň podporující návrh byla plná protichůdných postojů a názorů. Jednotlivé strany a proudy podporující devoluci nebyly schopny se shodnout na společné a jednotné kampani. Velké rozpory nastávaly například mezi představiteli Skotské národní strany a představiteli labouristů. Zatím co labouristé vnímali devoluci jako cestu, jak umožnit Skotům lepší kontrolu nad vnitřními záležitostmi Skotska, tak Skotská národní strana považovala devoluci za krok na cestě k úplné nezávislosti (Perman, 1980, s. 53–63).

5.3. Referendum o devoluci 1997

Referendum v roce 1979 nebylo úspěšné a řadu dalších let byla možnost dalšího vývoje v této otázce zastavena. V 90. letech se však situace změnila a

vytvořil se prostor pro otevření nové debaty o devoluci (Patterson, 2014, s. 148–149).

V 80. a 90. letech byla Konzervativní strana nepochybně dominantní silou v politickém prostředí Spojeného království. Na druhou stranu však měla pouze minimální úspěchy na území Skotska. Relativně kontroverzní politika Margaret Thatcher a její způsob vlády neschopnost Konzervativců uspět ve Skotsku pak ještě více urychloval (Bennie, 2014, s. 1). Zatímco dříve mohla být myšlenka devoluce a vlastní vlády ve Skotsku vnímána jako upínání se na minulost, tak v 90. letech se naopak stala myšlenkou spojenou s moderním vývojem politiky. S rokem 1997 už Konzervativní strana neměla ve Skotsku ani jeden mandát. Ve všeobecných volbách tehdy zvítězila Labouristická strana, díky čemuž se stala devoluce opět jednou z ústředních otázek britské politiky (Patterson, 2014, s. 149). Po všeobecných volbách byla 24. července publikována tzv. Bílá kniha⁴, která představovala popis toho, jak by měla případná budoucí devoluce vypadat. V tomto dokumentu se uvádí, že budoucí Skotský parlament bude mít právo ve vybraných okruzích týkajících se vnitřní politiky a zákonů rozhodovat sám, což má prospět celkové jednotě Spojeného království. Následně jsou podrobnosti jednotlivých okruhů v dokumentu podrobně rozpracovány a je také popsána role skotského premiéra. Důležitým aspektem pak je to, že podle tohoto dokumentu má mít potenciální budoucí vláda ve Skotsku pravomoc rozhodovat ve všech otázkách mimo ty, které jsou explicitně zmíněny jako výhradní pravomoci Westminsteru (Gay, 1997, s. 57–58).

Referendum bylo nakonec připraveno již na září 1997. V referendu byly voličům předloženy dvě otázky. Jedna se týkala toho, zda v principu souhlasí se vznikem Skotského parlamentu a druhá otázka se týkala toho, zda by měl mít nový Parlament pravomoc určovat daně. Účast v referendu dosáhla 60 % a v obou

⁴ V anglickém originálu The White Paper

otázkách se nadpoloviční většina zúčastněných voličů vyslovila pro návrh (pro vznik Parlamentu bylo 74,3 % zúčastněných voličů, pro druhý návrh pak hlasovalo 63,5 % voličů). Na základě dříve publikované Bílé knihy byl následně připraven zákon⁵, díky němuž mohl vzniknout Skotský parlament v roce 1999 (Patterson, 2014, s. 149).

5.4. Skotský parlament

Na základě zákona o Skotsku z roku 1998 byl ustanoven Skotský parlament, složený z 129 volených poslanců. Dále pak také zákon umožnil vznik vlády⁶ (Patterson, 2014, s. 149). K prvním volbám do nového Skotského parlamentu došlo 6. května 1999 a první schůze nově zvolených poslanců se uskutečnila o šest dní později (Scottish Parliament, nedatováno c). Ve volbách získala nejvíce hlasů Labouristická strana s 38,8 % hlasů, druhá byla Skotská národní strana, která získala 27,8 % hlasů, a třetí nejvyšší počet hlasů získala Konzervativní strana (15,6 %). Více než 10 % pak získala Liberálně-demokratická strana (14,2 %). Ačkoliv šlo ve smyslu historického vývoje o unikátní a významné volby, účast dosáhla pouze necelých 59 %, což bylo méně než ve všeobecných volbách v roce 1997 (Miller, 1999, s. 306–307). Ačkoliv Skotská národní strana v prvních volbách neztvrdila, od vzniku Parlamentu začala postupně posilovat. V roce 2007 se jí podařilo sestavit menšinovou vládu a v roce 2011 pak většinovou (Bennie, 2014, s. 1).

Mezi agendy, které nový parlament získal, patřilo například zdravotnictví, vzdělání, turismus, daně a většina dalších záležitostí souvisejících s vnitřním fungováním Skotska. Mezi oblasti, u kterých zůstala výhradní rozhodovací pravomoc ve Westminsteru, patřily například obrana a bezpečnost, zahraniční

⁵ Scotland Act of 1998

⁶ Do roku 2007 nazývané *the Scottish Executive of ministers*, následně přejmenované na *the Scottish Government*

politika, nebo také monetární politika. Je však třeba uvést, že od roku 1997 se pravomoci Skotského parlamentu postupně v různých krocích rozšiřují (Patterson, 2014, s. 149–150).

5.5. Referendum o nezávislosti 2014

Skotský parlament byl po první dvě volební období ovládnut společnou koalici Labouristické strany a liberální demokratů. Během voleb v roce 2007 však Skotská národní strana výrazně posílila a podařilo se jí zformovat menšinovou vládu, což umožnilo zahájit novou debatu o postavení Skotska v rámci Spojeného království. V roce 2009 pak Skotská vláda představila novou Bílou knihu, jejíž obsahem byla formulace nových myšlenek spojených s další devolucí, a také možnou nezávislostí Skotska. V roce 2011 pak Skotská národní strana opět uspěla ve volbách do Skotského parlamentu, když se jí podařilo získat nadpoloviční většinu všech mandátů a sestavit většinovou vládu. Získala tak od voličů silný mandát a vláda Spojeného království následně přijala, že mají Skotové právo na konání referenda, ale zároveň konstatovala, že na základě zákona o Skotsku z roku 1998 nemá Skotský parlament právo toto referendum uspořádat (Mullen, 2014, s. 631).

V říjnu 2012 se v Edinburghu sešel premiér Spojeného království David Cameron a Alex Salmond, premiér Skotska a lídr Skotské národní strany, aby společně podepsali dohodu o naplánování referenda, které se mělo uskutečnit do konce roku 2014 (Flamini, 2013, s. 57). Skotská národní strana navrhovala, aby obsahem referenda bylo kromě otázky na to, zda si voliči přejí nezávislost (ano/ne), také třetí možnost, která by reprezentovala pouze větší možnost autonomie pro Skotsko v rámci Spojeného království. Proti tomu se však postavil Westminsterský palác, který třetí možnost zamítl (Bennie, 2014, s. 1).

Pokud se však podíváme na průzkumy, tak řadu let před konáním referenda byl postoj Skotů nakloněn právě rozšiřování pravomocí Skotského parlamentu v rámci devoluce než úplné nezávislosti. Tím došlo k situaci, že se velká skupina obyvatel Skotska musela rozhodnout mezi dvěma nepreferovanými možnostmi, přičemž jak Skotská národní strana v čele s Alexem Salmondem, tak vláda Spojeného království v čele s Cameronem doufaly, že pro tuto skupinu lidí bude jedna, či druhá možnost příliš extrémní (Hearn, 2014, s. 507).

Jak uvádí Mullen, tak od chvíle, kdy byla v Edinburghu podepsána dohoda o referendu, začala de facto běžet kampaň, která trvala až do samotného dne konání referenda v roce 2014 (Mullen, 2014, s. 632). Samotná debata o nezávislosti během kampaně před referendem byla silně zaměřena na schopnost Skotska fungovat samostatně z ekonomického hlediska. Objevovala se témata, jako například otázka zachování měny, ekonomická prosperita, a také záležitosti týkající se ropného průmyslu. Zároveň se objevovala témata spojená s rovností či chudobou. Kampaň na podporu nezávislosti například uváděla, že díky samostatnosti Skotska bude snáze dosažitelná spravedlnost v sociálních otázkách. K dalším významným bodům debaty patřila i pozice nezávislého Skotska ve světě, přičemž bylo například probíráno členství v Evropské unii a v NATO (Bennie, 2014, s. 2). Co se týče průzkumů veřejného mínění, tak po většinu kampaně převažovali respondenti, kteří preferovali setrvání Skotska ve Spojeném království. Teprve na přelomu let 2013/2014 začala kampaň prosazující nezávislost dle průzkumů posilovat. Začátkem září 2014 se pak již dle průzkumů dalo odhadovat, že výsledek referenda může být velice těsný (Mullen, 2014, s. 632).

Přesný termín referenda byl stanoven na 18. září 2014 a voličům v něm byla předložena následující otázka:

„Mělo by být Skotsko nezávislou zemí?“(Hearn, 2014, s. 505)⁷

Účast v referendu dosáhla 84,6 % a pro nezávislost se nakonec vyslovilo 44,7 % zúčastněných voličů, zatím co proti hlasovalo 55,3 %. Zároveň pak byla účast povolena kromě občanů Skotska také rezidentům s občanstvím Spojeného království, Evropské unie nebo členských zemí Commonwealthu (Hearn, 2014, s. 505). V reakci na výsledek referenda oznámil hned 19. září premiér Skotska Alex Salmond svou rezignaci. Stalo se tak poté, co Skotskou národní stranu vedl kontinuálně 10 let a vytvořil z ní dominantní sílu ve Skotském parlamentu. Zároveň ve svém proslovu zdůraznil, že věří v další uplatňování devoluce, která byla navíc zmiňována odpůrci úplné nezávislosti Skotska během kampaně k referendu (C., 2014). Konzervativní strana, labouristé, stejně jako liberální demokraté totiž s blížícím se termínem referenda přistoupili na rétoriku, která slibovala Skotsku, které by zůstalo součástí Spojeného království, další úroveň devoluce. David Cameron pak tento slib zopakoval den po konání referenda a uvedl, že bude zajištěno přehodnocení stávající legislativy a bude se nadále pracovat na dalších možnostech, jak Skotsku předat další pravomoci (Mullen, 2014, s. 634).

5. 6. Vliv brexitu na debatu o nezávislém Skotsku

V říjnu 2014 bylo potvrzeno, že místo premiéra Skotska a předsedy Skotské národní strany zaujme po odstoupení Alexe Salmonda jeho zástupkyně Nicola Sturgeon. Ještě v říjnu se pak vyjádřila k plánu premiéra Davida Camerona, který slíbil v případě dalšího vítězství Konzervativní strany ve všeobecných volbách referendum o členství Spojeného království v Evropské unii, že rozhodnutí by mělo být svěřeno jednotlivým národům Spojeného království. O členství v Evropské unii by tak dle Sturgeonové neměla hlasovat pouhá většina všech

⁷ V anglickém originálu „Should Scotland be an independent country?“

voličů, ale hlasování by mělo být rozděleno na jednotlivé regiony, tedy na Anglii, Skotsko, Wales a Severní Irsko (BBC, 2014). Tento přístup se však Sturgeon ani jinému politikovi nepodařilo prosadit.

Je však nutné uvést, že pozice Skotské národní strany vůči referendu o odchodu Spojeného království z Evropské unie nebyla zcela jednoznačná. Část skotských nacionalistů například zastávala názor, že Evropská unie z části omezuje suverenitu Skotska. V červnu 2016 pak také 27 členů Skotské národní strany potvrdilo, že podpoří odchod z Evropské unie. Z průzkumů pak dále vycházelo, že přibližně jedna třetina voličů Skotské národní strany podporuje odchod z Evropské unie. Samotná Nicola Sturgeon pak během kampaně nevyjádřila jasnou spojitost mezi případným výsledkem referenda o brexitu a možnou budoucí nezávislostí Skotska (Tannam, 2016, s. 8–9).

Referendum o odchodu Spojeného království z Evropské unie se konalo 23. června 2016. V něm se 52 % zúčastněných voličů vyslovilo pro ukončení členství. Zároveň se zde však ukázal výrazný rozdíl mezi postoji jednotlivých regionů. Navzdory výsledku totiž Skotsko, ale zároveň také Severní Irsko, dominantně podpořily setrvání v Evropské unii. Ve Skotsku to pak bylo poměrně výrazných 62 % voličů (Tannam, 2016, s. 1).

Sturgeon později k brexitu uvedla: „Brexit nás proti naší vůli vytrhl z EU a jednotného trhu, což značně poškodilo obchod, životní úroveň a veřejné služby“ (Nicola Sturgeon dle Clarkson, 2022).⁸

Dopad výsledků referenda o brexitu na debatu o skotské nezávislosti byl téměř okamžitý. Podle průzkumů se dva dny po konaném referendu přiklánělo k nezávislosti Skotska 59 % místních obyvatel (Tannam, 2016, s. 8). Jakmile došlo

⁸ V anglickém originálu „Brexit has ripped us out of the EU and the single market against our will, with massive damage to trade, living standards and public services“

ke zveřejnění výsledků, Nicola Sturgeon oznámila, že nové referendum o nezávislosti Skotska se dost možná opět přiblížilo (Tannam, 2016, s. 10). Výsledek hlasování o brexitu tak představoval další krok ve vnitřním názorovém štěpení Spojeného království. Nedá se sice říci, že by Skotsko bylo před referendem naprosto dominantně nakloněno Evropské unii v porovnání se zbytkem Spojeného království, ale jak ukázal výsledek hlasování, většina Skotů si však ani nepřála úplný odchod. Po prohraném referendu v roce 2014 tak brexit posloužil jako katalyzátor, který by mohl Skotsko přiblížit k dalšímu referendu (Tannam, 2016, s. 11–13).

Před odchodem Spojeného království z Evropské unie sice otázka členství potenciálně samostatného Skotska v EU hrála určitou roli, ale debata byla stále dominantně věnována hlavně jiným tématům. Důležitou roli hrály sebeurčení, ekonomické otázky, otázka měny nebo důchody. Brexit však posunul debatu na novou úroveň, jelikož Skotsko opustilo Evropskou unii společně se zbytkem Spojeného království v lednu 2020. Téměř všechny návrhy, týkající se možných výjimek ve vztahu k Evropské unii po realizaci brexitu, které vláda Skotska přednesla Londýnu, byly zamítnuty. Tato situace nakonec vedla k tomu, že otázka návratu Skotska do Evropské unie se stala skutečně významnou součástí debaty o nezávislosti (Hughes, 2020, s. 35–37).

Jak uvádí Thiec, členství Spojeného království v Evropské unii (dříve Evropského hospodářského společenství) mělo po mnoho let vliv na rétoriku Skotské národní strany. Její pozice se pak z dlouhodobého hlediska poměrně výrazně proměnila. Ještě v 70. letech panovala mezi mnoha členy Skotské národní strany obava, že by se mohla větší část moci přesunout do Bruselu, což by dle nich mohl Skotsko poškodit. Tento narativ byl však prezentován dostatečně zdrženlivě tak, aby mohl být případně v budoucnu přehodnocen. K tomu došlo již v 80. letech. Skotská národní strana se na svém zasedání v roce 1983 usnesla, že členství

by mohlo budoucímu samostatnému Skotsku přinést benefity, ale zároveň by mělo být podmíněno samostatným referendem. Navíc začalo být z perspektivy Skotské národní strany vnímáno případné členství jako cesta, jak se vyhnout tehdy zaváděným ekonomickým reformám Margaret Thatcher. Jak oficiální cíl budoucího nezávislého Skotska (z perspektivy Skotské národní strany) bylo pak členství v Evropském hospodářském společenství schváleno v roce 1988. Od té doby zůstala pozice Skotské národní strany v této otázce relativně stabilní a právě brexit pak tuto součást otázky nezávislého Skotska ještě zdůraznil (Thiec, 2021).

6. Svět a Spojené království v období pandemie covid-19

Ačkoliv se referendum o členství Spojeného království v Evropské unii konalo v červnu 2016, následný proces vystoupení trval řadu dalších let. Krátce po zveřejnění výsledků referenda vystřídala Davida Camerona na premiéřské pozici Theresa May, která následně vedla vyjednávání s představiteli Evropské unie o podmínkách a pravidlech odchodu (European Council, nedatováno). May byla v červnu 2019 vystřídána a do čela vlády Spojeného království nastoupil Boris Johnson, který patřil v roce 2016 k významným podporovatelům brexitu. Jeho cílem bylo dovést jednání o brexitu ke konci a úspěšně vyvést Spojené království z Evropské unie (Mackintosh, 2019). V druhé polovině roku 2019 se již podařilo ve vyjednávání dělat výrazné pokroky, ale termín odchodu nakonec musel být pozdržen. 24. ledna 2020 je pak konečná podoba smlouvy mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím podepsána Charlesem Michelem a Ursulou von der Leyen. 29. ledna pak Parlament Spojeného království potvrdil dokončení ratifikace smlouvy a ve stejný den ji schválí také Evropský parlament. 31. ledna vstupuje smlouva v platnost a Spojené království tak tímto dnem opouští Evropskou unii (European Council, nedatováno). Na přelomu let 2019 a 2020, kdy přípravy na odchod Spojeného království vrcholí, se pak objevují zprávy o nové nemoci šířící se v Číně, která je později pojmenována covid-19.

6. 1. Začátek pandemie covid-19 ve světě

V prosinci 2019 se v Číně v provincii Chu-pej objevuje nové a neznámé onemocnění. V průběhu ledna 2020 se následně začalo toto onemocnění rozšiřovat a začínají se objevovat první zprávy o případech, které jsou zaznamenány i mimo území Číny. První případy jsou zaznamenány v Thajsku, Japonsku, ale brzo byly potvrzeny i první případy ve Spojených státech amerických (CDC, nedatováno). Na konci ledna byl potvrzen první případ v Evropě, konkrétně ve Francii. K prvnímu úmrtí na nemoc covid-19 došlo 15. ledna 2020, přičemž obětí byl

turista z Číny, který navštívil Francii a byl zde v druhé polovině ledna hospitalizován (BBC, 2020). Dne 11. března 2020 oznamuje Světová zdravotnická organizace, že vzhledem k rozsáhlému šíření onemocnění covid-19 vyhláší stav celosvětové pandemie. Do tohoto dne bylo zaznamenáno 120 000 případů nakažení a téměř 4 000 úmrtí způsobených tímto virem. V tuto dobu bylo onemocněním zasaženo nejméně 118 zemí po celém světě (Schneider, 2022). Tímto způsobem začala pro celý svět zásadní krizová situace, která stavěla jednotlivé státy a jejich politické představitele před novou výzvou.

6. 2. Spojené království v období pandemie covid-19

Spojené království vstoupilo do období pandemie v době, kdy v jeho čele stál premiér Boris Johnson (University of Oxford, nedatováno). Ten 23. března oznámil ve svém veřejném projevu, že dojde k vyhlášení prvního celostátního lockdownu. V dubnu následně začala kampaň, která má za cíl informovat veřejnost o možnostech a pravidlech ohledně testování na onemocnění covid-19. Druhý lockdown byl zahájen 5. listopadu 2020, jako reakce na novou vlnu onemocnění. V průběhu prosince 2020 byla také zahájena první fáze očkování. Třetí lockdown byl zahájen 4. ledna 2021. V průběhu roku 2021 pak probíhaly přípravy na případnou další vlnu, která by mohla přijít v zimě na konci tohoto roku. Další lockdown však již zahájen nebyl a v prosinci 2021 vrcholila kampaň, která měla podpořit využití možnosti získání posilující dávky vakcíny. V průběhu roku 2022 pak postupně oslabovala míra, s jakou se vláda Spojeného království soustředila na pandemickou problematiku (Sherrington, 2022).

6. 3. Skotsko v období pandemie covid-19

Ve Skotsku byl první případ koronaviru zaznamenán 1. března 2020 a následně bylo 13. března potvrzeno první úmrtí. Společnost ve Skotsku byla zásadně ovlivněna jak pandemií, tak i těmi prostředky, které byly využity v souboji s šířícím se onemocněním (Vevers, 2020).

Vzhledem k procesu devoluce ve Skotsku, kdy byla řada pravomocí a resortů přenesena z vlády Spojeného království na vládu Skotska, připadla významná část problémů spojených s pandemií k řešení právě premiérce Nicole Sturgeon a její vládě. Jednalo se například o resort veřejné zdravotní péče nebo resort vzdělávání. Pravomoci pro konání vlády v době pandemie pak vycházely ze skotského zákona o veřejném zdraví z roku 2008.⁹ Dále byl pak přijat nový zákon s názvem *The Coronavirus Act 2020*, který vládě ve Skotsku zajistil dodatečné nové pravomoci, jako bylo například uzavírání vzdělávacích zařízení, a vláda ve Skotsku pak dodatečně přijala také svůj vlastní *Coronavirus Act*, který kupříkladu umožnil poskytnout větší ochranu nájemníků proti vypovězení jejich smluv. Dále pak Nicola Sturgeon a představitelé Severního Irska a Walesu navázali vzájemnou spolupráci s vládou Spojeného království, což jim umožnilo koordinovat činnost spojenou s bojem proti pandemii. Tato spolupráce probíhala úzce především v prvních dnech pandemie, ale později se jednotlivé vlády, včetně té skotské, začaly více zaměřovat na vlastní řešení koronavirové problematiky a od rozsáhlé koordinační spolupráce s vládou Spojeného království bylo upuštěno (Paun *et al.*, 2020).

Co se týče samotného průběhu pandemie ve Skotsku, zahájení prvního lockdownu oznámila premiérka Nicola Sturgeon 23. března 2020. V průběhu března tak došlo k uzavření škol, stravovacích a sportovních zařízení, stejně jako k omezení svobody shromažďování a pohybu ve veřejných prostranstvích. Zároveň došlo k přípravě řady podpůrných finančních programů, jejichž cílem bylo podpořit skupiny obyvatelstva, které byly dopady protipandemických opatření zasaženy nejvíce (SPICe Spotlight, 2022). K prvnímu rozvolnění koronavirových opatření došlo v druhé polovině května 2020. Během léta pak byla opatření nadále uvolňována a v srpnu došlo k otevření škol. V období konce srpna

⁹ V anglickém originále Public Health etc. Act 2008

a v průběhu září došlo k opětovnému nárůstu případů onemocnění (Macfarlane, 2021).

Během října a listopadu pak došlo k opětovnému zpřísnování koronavirových opatření a byl kladen důraz na zavádění lokálních lockdownů. Dne 8. prosince začala ve Skotsku první vlna vakcinace. K mírnému uvolnění restrikcí pak došlo pouze na den Vánoc a následně docházelo v celém Skotsku k zpřísnění restrikcí s cílem omezit pohyb jak na jeho území, tak i cestování do zbytku Spojeného království. Dne 5. ledna 2021 byl pak opět vyhlášen lockdown pro celé Skotsko a zároveň docházelo k masovému podávání vakcíny. V průběhu dubna a května vláda ve Skotsku opět do značné míry rozvolňovala koronavirová opatření. V průběhu celého roku 2021 docházelo k rozsáhlému podávání vakcíny proti koronaviru a v prosinci téhož roku bylo v dospělé populaci proočkováno třetí dávkou 70 % dospělé populace. V zimě na přelomu let 2021 a 2022 docházelo k opětovnému zavedení některých přísnějších restrikcí spojených s bojem proti koronaviru, avšak se již nejednalo o opatření v takovém rozsahu jako v předchozích vlnách nákazy. V polovině ledna 2022 dosáhl počet lidí, kteří ve Skotsku zemřeli v souvislosti s onemocněním covid-19, čísla 10 000. Většina koronavirových opatření byla ve Skotsku postupně zrušena do konce první poloviny roku 2022 (SPICe Spotlight, 2022).

V průběhu dubna 2021 prováděla univerzita King's College London společně s University of Bristol průzkum veřejného mínění, který mapoval mimo jiné dopad pandemie na postoje Skotů vůči vládě Spojeného království a vládě ve Skotsku. Podle průzkumu mimo jiné z nashromážděných dat vyplynulo, že 55 % Skotů považovalo způsob, jakým se Spojené království vyrovnalo s koronavirovou krizí, za špatný. Ve stejné otázce pak totožně odpovědělo pouze 40 % Angličanů a 45 % obyvatel Severního Irsku. Stejně tak 55 % Skotů uvedlo, že jejich zkušenost s pandemií snížila jejich důvěru ve vládu Spojeného království. Co se týká pohledu

Skotů na působení premiéra Borise Johnsona, 72 % z nich uvedlo, že v podstatě vůbec nedůvěřují jeho působení v souvislosti s tím, jak reagoval na pandemii covid-19, což bylo výrazně více než v jiných částech Spojeného království. Stejná otázka byla respondentům položena v souvislosti s působením premiérky Skotska Nicoloy Sturgeon, přičemž 66 % Skotů uvedlo, že jí v řešení otázek souvisejících s pandemií covid-19 důvěřují (King's College London, 2021).

7. Skotská národní strana a její lídři v období pandemie covid-19

7. 1. Ian Blackford a jeho role v SNP

Ian Blackford se narodil v roce 1961 (politics.co.uk, nadatováno). Narodil se v Edinburghu a studoval na zdejší Royal High School (Sim, 2022). Do Skotské národní strany vstoupil ve věku 16 let (politics.co.uk, nadatováno).

Před svým zvolením do Parlamentu Spojeného království pracoval jak úspěšný bankéř, přičemž mimo jiné působil v bance NatWest a také v Deutsche Bank. Poprvé se pokusil kandidovat v roce 1997 ve městě Ayr ve všeobecných volbách, ale nakonec neuspěl. V tomto období měl také na starost správu financí Skotské národní strany, ale v roce 2000 na této pozici skončil po neshodách s tehdejším předsedou Alexem Salmondem. Úspěšně se mu pak podařilo kandidovat ve všeobecných volbách v roce 2015, kdy získal jedno ze skotských křesel v Dolní sněmovně Parlamentu Spojeného království. Následně se mu v roce 2017 podařilo stát se lídrem jeho poslaneckého klubu (Sim, 2022). Tento post zastával až do konce roku 2022. Prvního prosince tohoto roku oznámil, že odstupuje z pozice lídra Skotské národní strany s tím, že je načase, aby ho na jeho pozici vystřídal někdo nový. Stalo se tak v době, kdy se už o jeho konci v čele poslaneckého klubu spekulovalo několik měsíců, a navíc také jen několik dní poté, co bylo oznámeno rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království o nemožnosti konání dalšího referenda o nezávislosti, které by však probíhalo bez svolení Westminsterského paláce (Webber, 2022). Ian Blackford ke svému odchodu uvedl: „Po více než pěti letech ve funkci je nyní ten správný čas na nové vedení ve Westminsteru, protože se blíží všeobecné volby a také další kroky k získání nezávislosti Skotska.“ (Blackford dle Webber, 2022).

7. 2. Nicola Sturgeon a její role v SNP

Nicola Sturgeon se narodila v roce 1970 ve městě Irvine ve Skotsku (Philip, 2023). Do Skotské národní strany vstoupila ve věku 16 let, což bylo v období, kdy měla myšlenka nezávislého Skotska ani ne třetinovou podporu Skotů a její strana v tu dobu držela pouhá dvě křesla v Parlamentu Spojeného království (The Economist, 2023).

Dle jejích slov bylo důvodem, proč vstoupila do politiky to, jakým způsobem zemi vládla tehdejší premiérka Margaret Thatcher. Sturgeon poprvé kandidovala v roce 1992 v hrabství Glasgow Shettleston, kde však byla poražena svým protikandidátem z Labouristické strany. Na začátku 90. let pak také úspěšně absolvovala studium práv a začala se živit jako advokátka. Její politická kariéra naplno započala poté, co byl v roce 1999 obnoven Skotský parlament, jelikož se jí podařilo uspět ve volbách a získat křeslo za město Glasgow. V této době byla Skotská národní strana v opozici a Sturgeon vystřídala několik pozic ve stínové vládě. V roce 2004, kdy tehdejší lídr Skotské národní strany John Swinney rezignoval, se nejprve chtěla ucházet o jeho místo, ale po oznámení návratu Alexe Salmonda se rozhodla kandidovat jako jeho zástupkyně, což vedlo mimo jiné k tomu, že se de facto stala nejvýše postavenou představitelkou své strany ve Skotském parlamentu, jelikož v tuto dobu byl Salmond členem Parlamentu Spojeného království. Nově získaná pozice vedla následně k tomu, že když Skotská národní strana v roce 2007 uspěla ve volbách a sestavila vládu, získala Sturgeon křeslo vicepremiérky Skotska (Philip, 2023).

Poté, co v roce 2014 nedopadlo referendum o nezávislosti pro Skotskou národní stranu úspěchem, odstoupil Alex Salmond z čela strany a na jeho místě ho vystřídala právě Nicola Sturgeon. O několik měsíců později pak její strana dosáhla historického úspěchu, kdy pod jejím vedením získala 56 z 59 křesel v Dolní sněmovně Parlamentu Spojeného království, do kterých se ve Skotsku volí

(Specia, 2023). Po tomto úspěchu Sturgeon stála v čele Skotské národní strany a provedla ji mnoha dalšími volbami až do února 2023, kdy oznámila rezignaci. Šlo pravděpodobně o reakci na rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království, který v listopadu 2022 rozhodl, že Skotský parlament nemůže jednostranně vyhlásit referendum o nezávislosti (The Economist, 2023). Ve svém projevu během oznámení své rezignace mimo jiné uvedla: „A samozřejmě je tu nezávislost. Získání nezávislosti je věc, které jsem zasvětila celý život. Je to věc, ve kterou věřím každým kouskem své bytosti. A je to věc, o které jsem přesvědčena, že v ní vyhráváme. Mám v úmyslu být u toho, až ji vyhraje, na každém kroku na této cestě.“ (Sturgeon dle Kiran, 2023).

7. 3. Argumentace představitelů Skotské národní strany ve spojení se slovy „nezávislost“ a „nezávislý“

7. 3. 1. Nicola Sturgeon

Nicola Sturgeon zmínila ve svých příspěvcích na Twitteru v zadaném období slova „nezávislý“ a „nezávislost“ celkem v 54 případech. Z toho v 50 případech se jednalo o nezávislost ve smyslu nezávislého státu a ve 45 případech se Sturgeon přímo odkazovala na nezávislost Skotska (Sturgeon, nedatováno).

V období od začátku pandemie covid-19 do konce roku 2020 Sturgeon zveřejnila celkem 18 příspěvků zmiňujících nezávislost a v 15 případech se jednalo o odkazy na nezávislost Skotska. Sturgeon za tento rok několikrát sdílela průzkumy odkazující na skutečnost, že většina Skotů by v případném dalším referendu hlasovala pro nezávislost. Dále pak zmiňuje problematiku covidu a to, že je nejprve potřeba se vyrovnat s pandemií a následně se soustředit na otázku nezávislosti (Sturgeon, nedatováno).

Za rok 2021 přidala Nicola Sturgeon celkem 20 příspěvků s tématem nezávislosti, z toho v 17 případech odkazuje přímo na nezávislost Skotska. Opět se objevují příspěvky s průzkumy z různých agentur, které uvádějí, že většina Skotů by podpořila nezávislost. Dále pak Sturgeon zmiňuje také výročí 7 let od referenda v roce 2014, spolupráci Skotské národní strany a strany Zelených, nebo špatné kroky Borise Johnsona, toryů, nebo Westminsteru. Zároveň sdílela řadu článků, které pojednávají o nezávislém Skotsku. Dále pak upozornila na problémy spojené s brexitem (Sturgeon, nedatováno).

V období od počátku roku 2022 do rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království o možnosti uspořádání nového referenda zveřejnila Nicola Sturgeon celkem 16 příspěvků o nezávislosti, přičemž ve 13 případech se jednalo o zmínky související přímo s nezávislostí Skotska. Opět se v její argumentaci objevila kritika Borise Johnsona, toryů a brexitu. Dále pak zmiňuje průzkumy prezentující podporu nezávislosti a články, které rozebírají aspekty nezávislosti Skotska (Sturgeon, nedatováno).

V průběhu celého zkoumaného období používala Sturgeon u některých příspěvků hashtagy, které odkazují na referendum, kampaň za nezávislost, či Skotskou národní stranu. Jednalo se o hashtagy #indyref2, #yes, #bothvotessnp a #stillyes (Sturgeon, nedatováno). Dále pak v celém zkoumaném období Sturgeon informuje o úmrtích některých významných členů Skotské národní strany, kteří přispěli v boji za nezávislost Skotska (Sturgeon, nedatováno).

7. 3. 2. Ian Blackford

Za zkoumané období zveřejnil Ian Blackford na Twitteru celkem 184 příspěvků obsahující slova nezávislý, nebo nezávislost. Za období od začátku pandemie covid-19 do konce roku 2020 to bylo 54 příspěvků, za rok 2021 pak 72

příspěvků a od začátku roku 2022 do rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království šlo o celkem 58 příspěvků (Blackford, nedatováno).

Blackford se v zadaném období ve svých příspěvcích pravidelně věnoval kritice Borise Johnsona, toryů a Westminsteru. Opakovaně ve svých příspěvcích uváděl příklady, kdy se dle jeho názoru zachovala vláda Spojeného království špatně a následně odkazoval na to, že samostatnému a nezávislému Skotsku by se ve stejné situaci dařilo lépe. Dále pak pravidelně kritizuje brexit a jeho dopady a upozorňuje na to, že většina Skotů hlasovala v referendu o brexitu pro setrvání v Evropské unii. Jedním z pravidelně opakovaných témat, které je ve vybraných příspěvcích zmíněno v celkem 31 případech, byl návrat do Evropy, nebo přímo návrat do Evropské unie, kterého by chtělo dle Blackforda Skotsko v budoucnu dosáhnout (Blackford, nedatováno).

Ian Blackford ve svých příspěvcích souvisejících s nezávislostí využíval tyto hashtagy: #brexitshambles, #PMQS, #scotelections2021, #indyref2, #independence, #indyref, #timeforindy, #yes, #notoyes, #bbcqt, #snp20, #itstimeforindy, #hardtorybrexit, #leavealighton, #bothvotessnp, #comehomescotland, #hometoeurope, #europeday, #europeday2021, #scotland, #youyesyet, #itstime, #keeplightonforscotland, #snp21, #itstimeforindependenceday (Blackford, nedatováno).

7. 4. Příspěvky o válce na Ukrajině

Ve vybraných příspěvcích se vyskytují takové, které zmiňují téma nezávislosti a odkazují na válku na Ukrajině.

Sturgeonová 23. 2. 2022 uvedla:

„Dnes ráno jsem v Bute House přivítala ukrajinského generálního konzula, abych vyjádřila své pocity a podporu a solidaritu @scotgov, protože jeho země brání svou

suverenitu a nezávislost před ruskou agresí. Ke generálnímu konzulovi se připojila Linda Allisonová, předsedkyně ukrajinské komunity“ (Sturgeon, 2022 c).

Ian Blackford ve svých tweetech uvedl:

„Všechny zprávy z Ukrajiny jsou dnes ráno velmi znepokojivé. Rusko musí ustoupit a pokračovat v diplomatických rozhovorech. Jsme na pokraji katastrofy v Evropě, pokud Rusko neustoupí. Ukrajina je suverénní a nezávislá země, stojíme na straně Ukrajiny“ (Blackford, 2022 e). V tomto tweetu Blackford reagoval na rostoucí koncentraci armády Ruské federace v příhraničních oblastech nedaleko Ukrajiny.

V dalším tweetu, pak reagoval takto:

„Právě jsem měl schůzku s @VPrystaiko, ukrajinským velvyslancem ve Spojeném království, abych mohl vyjádřit solidaritu Skotska s ukrajinským lidem. Stojíme s našimi přáteli proti ruskému útoku na suverénní, demokratickou a nezávislou zemi“ (Blackford , 2022 f). Zároveň pak u tohoto tweetu sdílel grafiku, která vyjadřuje podporu Skotska Ukrajině.

7. 5. Významné osobnosti v příspěvcích Nicoloy Sturgeon a Iana Blackforda

Ve vybraných příspěvcích od předních představitelů Skotské národní strany se v některých případech objevují odkazy na významné osobnosti, které vyjadřují svou podporu nezávislosti Skotska. Nicola Sturgeon například opakovaně sdílela příspěvky o úmrtí těchto významných osobností. Příkladem může být aktivista Craiga Munro. Informaci p jeho úmrtí Sturgeon sdílela ve svém příspěvku z 3. 12. 2020 a komentovala ho takto:

„Jsem velmi, velmi smutná, když slyším tuto zprávu. Byla jsem hrdá na to, že jsem mohla Craiga nazývat přítelem už více než 30 let. Byl chytrý, zábavný, loajální a taky oddaný @theSNP a nezávislosti. Jeho ztráta je obrovská a bude nám všem moc chybět. Odpočívej v pokoji, kamaráde“ (Sturgeon, 2020).

Ian Blackford pak jeden ze svých příspěvků ze dne 31. 10. 2020 věnuje úmrtí Seana Conneryho a uvádí:

„Ze skromných začátků v Edinburghu se Sean Connery stal světovou hvězdou, byl Jamesem Bondem. Byl legendou filmového plátna a skvělým reprezentantem Skotska, který si velmi přál, aby se jeho země stala nezávislou. Odpočivej v pokoji, Seane“ (Blackford, 2020).

7. 6. Kritika Iana Blackforda vůči vládě ve Spojeného království

V argumentaci Iana Blackforda ve vybraných příspěvcích se opakovaně objevuje kritika premiéra Spojeného království, toryů, Westminsterského paláce a Brexitu. Boris Johnson byl konkrétně ve vybraných příspěvcích zmíněn v souvislosti s jeho kritikou celkem v 43 příspěvcích. Toryové jako strana, která dle Blackforda škodí jak Skotsku, tak celému Spojenému království, se objevuje ve 49 příspěvcích. Westminster je pak opakovaně kritizován v celkem 34 příspěvcích. Špatné fungování Spojeného království pak Blackford dává do souvislosti s brexitem v 30 příspěvcích (Blackford, nedatováno).

Příkladem kritiky Borise Johnsona může být například příspěvek z 26. 4. 2021, kde Blackford uvádí v souvislosti s jednáním Borise Johnsona během pandemie covid-19 toto:

„Když si uvědomíte, že povinností každého premiéra je zajistit bezpečnost lidí, je to neospravedlnitelné. Srovnajte to s vedením naší první ministryně ve Skotsku. @NicolaSturgeon. Příští týden můžeme využít #BothVotesSNP a nastavit plán k nezávislosti“ (Blackford, 2021 a).

Co se týče kritiky vlády toryů, lze jejich kritiku Ianem Blackfordem demonstrovat například na příspěvku z 11. 3. 2021, kde je uvedeno:

„Skotsko nemá důvěru v torye, kteří nejsou v souladu s hlavním skotským proudem. Skotsko má důvěru v naší @ScotGovFM, která povede @theSNP do voleb a

bude usilovat o právo Skotska zvolit si vlastní budoucnost a najít cestu k nezávislosti #BothVotesSNP“ (Blackford, 2021 b).

V souvislosti s kritikou rozhodování Westminsteru pak Blackford v příkladu z 2. 11. 2022 uvedl:

„Skupina SNP ve Westminsteru využila rozpravy v den opozice k tomu, aby upozornila na naléhavou potřebu Skotska využít možnosti nezávislé budoucnosti. Westminster Skotsko zklamal. Můžeme a budeme si počínat mnohem lépe. #YouYesYet #indyref2“ (Blackford, 2022g).

Jeho kritiku Brexitu pak dobře demonstruje příspěvek ze dne 30. 10. 2022, kde Blackford uvádí:

„Brexit byl katastrofou ve všech důležitých ohledech. Spojené království stál miliardy, snížil objem obchodu, zvýšil ceny a podle prognóz způsobí dlouhodobě pokles HDP o 4 %. Je to další důvod, proč Skotsko potřebuje nezávislost – aby se vyhnulo brexitu a přistoupilo na cestu k prosperitě“ (Blackford, 2022h).

7. 7. Rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království o možnosti konání druhého referenda

V červnu 2022 Nicola Sturgeon oznámila, že byl připraven návrh zákona, který měl umožnit konání nového referenda o nezávislosti Skotska. Toto referendum se mělo dle návrhu konat v říjnu 2023, a stejně jako v roce 2014 měl být jeho výsledek pouze nezávazný. Mezi její argumenty pro konání nového referenda patřilo mimo jiné to, že Parlament ve Skotsku má jasný mandát pro to, aby mohla být Skotům znovu nabídnuta volba o nezávislosti. Dále pak Sturgeon zmínila neochotu vlády Spojeného království respektovat skotskou demokracii nebo také to, že lid ve Skotsku má právo na to, rozhodnout o své budoucnosti (Scottish Government, 2022). Proti se postavil Parlament Spojeného království, který nesouhlasil s tím, že je v pravomoci Skotského parlamentu nové referendum

uspořádat. Na základě těchto námitek pak Skotsko předložilo tuto otázku Nejvyššímu soudu Spojeného království. Skotská argumentace spočívala především v tom, že případné nové referendum by nemělo žádnou právní závaznost. Nejvyšší soud však jednomyslně rozhodl, že i když by bylo referendum nezávazné, mělo by značné politické následky. Jelikož Parlament Spojeného království neposkytl Skotsku svůj souhlas s konáním referenda, jednalo by se o zásah do jeho výhradních pravomocí (Torrance, 2022).

Nicola Sturgeon následně na svém twitterovém účtu 23. 11. 2022 uvedla ve dvou tweetech:

„1/ I když jsem tím zklamána, je třeba respektovat rozhodnutí @UKSupremeCourt – ale je třeba uvést, že soud neutváří právo, pouze ho vykládá. Zákon, který neumožňuje Skotsku zvolit si vlastní budoucnost bez souhlasu Westminsteru, odhaluje jako mýtus jakoukoli představu o Spojeném království jako dobrovolném partnerství a je důvodem pro referendum“ (Sturgeon, 2022a).

„2/ Skotská demokracie nebude popřena. Dnešní rozhodnutí blokuje jednu z cest, jak se Skotsko může vyjádřit k nezávislosti – ale v demokracii náš hlas nemůže být a nebude umlčen. Úplné prohlášení učiním později dopoledne – naladit si ho můžete kolem 11.30 hod.“ (Sturgeon, 2022b)

Ve svém dalším vyjádření pak Sturgeon nastínila, že cesta k nezávislosti stále není ztracena a že vůli k získání nezávislosti budou moci voliči vyjádřit ve všeobecných volbách v roce 2024. Ty mají dle Nicoloy Sturgeon sloužit v podstatě jako *de facto* referendum o nezávislosti Skotska (The Economist, 2022).

Ian Blackford se 23. 11. 2022 vyjádřil k rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království celkem ve 4 tweetech.

Ve dvou z nich nejprve sdílel videa, která zachycují jeho projev v Dolní komoře Parlamentu Spojeného království. Blackford ve svém projevu mimo jiné

uvedl, že od tohoto momentu již nemá premiér právo uvádět, že Spojené království jako unie několika zemí je dobrovolným svazkem (Blackford, 2022a) (Blackford, 2022b).

Ve svém popisu u videí pak Blackford uvedl:

„Dnešní rozhodnutí Nejvyššího soudu respektujeme, ale zpochybňuje představu, že Spojené království je dobrovolnou unií rovných. Jakým právem může premiér bez mandátu popírat skotskou demokracii? Mandát k nezávislosti existuje a naše hnutí musí zajistit, aby byl náš hlas vyslyšen #PMQs“ (Blackford, 2022b).

„O tom, zda má být země nezávislá, může rozhodnout pouze skotský lid. Dosažení tohoto cíle je nyní nejen žádoucí, ale i nezbytné. V sázce je prosperita naší země a možnost kontroly našich demokratických práv #Independence“ (Blackford, 2022a).

U třetího příspěvku z 23. 11. 2022 Blackford sdílel tweet oficiálního twitterového účtu Skotské národní strany, ve kterém další členové jeho strany kritizují rozhodnutí Nejvyššího soudu na půdě Dolní komory Parlamentu Spojeného království. V popisku pak ujišťuje své sledující, že členové Skotské národní strany v Parlamentu nadále obhajují demokracii a hlas Skotů. Příspěvek ukončil hashtagem #IndyRef2, který odkazuje právě na požadavek dalšího referenda (Blackford, 2022c).

V posledním příspěvku pak Blackford sdílel společnou fotografii poslanců Dolní komory Parlamentu Spojeného království za Skotskou národní stranu a dalších podporovatelů. K této fotografii uvedl, že všichni společně bojují za demokracii a nezávislost Skotska (Blackford, 2022d).

8. Závěr

Od vzniku Skotské národní strany si Skotsko, jako jedna ze zemí Spojeného království, prošlo z hlediska nacionalismu poměrně značným vývojem. Tento vývoj měl v průběhu 20. a 21. století hned několik významných zlomů, přičemž k těm nejzásadnějším patřil počátek devoluce, která umožnila Skotsku větší nezávislost na mocenském centru v Londýně. Skotská národní strana si pak v nově vzniklém parlamentu postupně vybuodovala pozici nejsilnější strany. Již během druhé dekády 21. století však následoval pokus o plné získání nezávislosti pro Skotsko v podobě referenda v roce 2014. Toto referendum je však nakonec neúspěšné, což vede ke změnám uvnitř Skotské národní strany, které nakonec přivedou do jejího čela Nicolu Sturgeon.

Zásadním momentem pro vývoj debaty o nezávislosti Skotska pak bylo hlasování o vystoupení Spojeného království z Evropské unie. Zatímco ve Skotsku obyvatelstvo hlasuje pro setrvání v Evropské unii, tak hlavně díky hlasům z Anglie nakonec v referendu převáží hlasy pro vystoupení Spojeného království. Toto představuje zásadní ránu jak pro Skotsko, tak i pro Skotskou národní stranu, která členství v Unii dodnes podporuje.

V období pandemie covid-19 se v souvislosti s nezávislostí objevuje v argumentaci zvolených představitelů Skotské národní strany několik témat. Jednak jde na o odkazy na budoucí referendum, které by si Skotská národní strana přála uspořádat, přičemž zásadním argumentem může být právě výsledek hlasování o vystoupení Spojeného království z Evropské unie, jelikož tím se dle Skotské národní strany zásadním způsobem změnila celková politická situace v zemi. Dále je pak zmiňována vláda toryů. Dle představitelů Skotské národní strany je právě jejich dlouhodobé vládnutí jednou z příčin toho, proč Skotsko potřebuje získat plnou nezávislost. V neposlední řadě se pak objevují také argumenty, které kritizují samotný Westminsterský palác. Ten z pohledu

představitelů Skotské národní strany totiž představuje mocenské centrum, které brání Skotsku v získání nezávislosti.

Zcela zásadním zlomem v debatě o nezávislosti Skotska bylo rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojeného království, který projednával otázku možnosti konání nového referenda, které by však nebylo schváleno Parlamentem Spojeného království. Ve svém verdiktu soud konstatoval, že tímto způsobem nemůže vláda ve Skotsku referendum uspořádat. Několik měsíců po zveřejnění tohoto rozsudku pak Nicola Sturgeon oznámila, že se rozhodla odstoupit z pozice premiérky Skotska.

V současném stavu je tak Skotská národní strana stále plně závislá v otázce konání referenda na rozhodnutí Londýna, přičemž je nepravděpodobné, že by současná vláda Konzervativní strany podobný krok podpořila. Dalším zásadním momentem tak v budoucnu pravděpodobně budou všeobecné volby do Dolní komory Parlamentu Spojeného království, které se mají konat v roce 2024.

Seznam literatury

Adamová, K.–Křížovský, L.–Souša, J.–Soušová, J (2001). *Politologický slovník*. (Praha: C. H. Beck).

BBC (2014). *SNP's Sturgeon says UK withdrawal from EU 'must have' four nation backing*. BBC. 29. 10. 2014 (<https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-29805045>, 23. 2. 2023).

BBC (2020). *Coronavirus: First death confirmed in Europe*. BBC. 15. 2. 2020 (<https://www.bbc.com/news/world-europe-51514837>, 10. 3. 2023).

Bennie, L. (2014). *Scotland's Independence Referendum: Autonomy and Social Justice*. European Centre for International Affairs. s. 1–2.

Blackford, I. (2020). *From humble beginnings in Edinburgh....* Twitter. 31. 10. 2020 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1322522241549086723, 24. 4. 2023).

Blackford, I. (2021a). *When you consider the responsibilities....* Twitter. 26. 4. 2021 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1386582719216377856, 26. 4. 2023).

Blackford, I. (2021b). *Scotland has no confidence in the Tories....* Twitter. 15. 3. 2021 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1371556364057784325, 26. 4. 2023).

Blackford, I. (2022a). *Only the Scottish people can be the judge....* Twitter. 23. 11. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1595402957251842054, 27. 3. 2023).

Blackford, I. (2022b). *We respect the Supreme Court ruling today but....* Twitter. 23. 11. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1595394760864563201, 27. 3. 2023).

Blackford, I. (2022c). *SNP MPs are standing up for Scottish democracy. We will not....* Twitter. 23. 11. 2022

(https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1595436449981235206, 28. 3. 2023).

Blackford, I. (2022d). *Good to be with colleagues, @theSNP London branch members and....* Twitter. 23. 11. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1595515286006136832, 28. 3. 2023).

Blackford, I. (2022e). *All the reports from around Ukraine....* Twitter. 19. 2. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1495003396239085570, 26. 4. 2023).

Blackford, I. (2022f). *I have just had a meeting with....* Twitter. 24. 2. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1496861496449536005, 26. 4. 2023).

Blackford, I. (2022g). *The SNP Westminster group used our opposition....* Twitter. 2. 11. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1587806463224819712, 26. 4. 2023).

Blackford, I. (2022h). *Brexit has been a disaster on every....* Twitter. 30. 10. 2022 (https://twitter.com/Ianblackford_MP/status/1586713912870948864, 26. 4. 2023).

Blackford, I. (nedatováno) *Ian Blackford*, Twitter. (https://twitter.com/Ianblackford_MP, 28. 3. 2023).

Buchanan, A. (1991). Toward a Theory of Secession. *Ethics*, 101(2), s. 322–342. (<https://doi.org/10.1086/293291>).

C., J. (2014). *Eck bows out.* *The Economist*. 19. 9. 2014 (<https://www.economist.com/blighty/2014/09/19/eck-bows-out>, 23. 2. 2023).

CDC (nedatováno). *CDC Museum COVID-19 Timeline.* CDC. (<https://www.cdc.gov/museum/timeline/covid19.html>, 10. 3. 2023).

Clarkson, C. (2022). *How has the case for Scottish independence evolved since 2014?.* *France24*. 27. 6. 2022 (<https://www.france24.com/en/europe/20220627-how-has-the-case-for-scottish-independence-evolved-since-2014>, 24. 2. 2023).

- Croxton, D. (1999). The Peace of Westphalia of 1648 and the Origins of Sovereignty. *The International History Review*, 21(3), s. 569–591. (<https://doi.org/10.1080/07075332.1999.9640869>).
- Devenney, A.D. (2008). Regional Resistance to European Integration: The Case of the Scottish National Party, 1961-1972. *Historical Social Research*, 33(3), s. 319–345. (<http://www.jstor.org/stable/20762312>).
- European Council (nedatováno) *Timeline - The EU-UK withdrawal agreement*. European Council. (<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-relationships-with-the-united-kingdom/the-eu-uk-withdrawal-agreement/timeline-eu-uk-withdrawal-agreement/>, 9. 3. 2023).
- Evans, G.–Newnham J (1998). *Dictionary of International Relations*. (London: Penguin Books).
- Ewing, F.–Erickson, J. (2001). The Case for Scottish Independence. *The Fletcher Forum of World Affairs*, 25(1), s. 89–100. (<https://www.jstor.org/stable/45289141>).
- Flamini (2013). SCOTLAND’S INDEPENDENCE BID: History, Prospects, Challenges. *World Affairs*, 176(1), s. 57–63. (<http://www.jstor.org/stable/43554765>).
- Gay, O. (1997). Scotland and Devolution. House of Commons Library, 97/92, s. 57–58. (<https://commonslibrary.parliament.uk/research-briefings/rp97-92/>).
- Hearn, J. (2014). Nationalism and normality: a comment on the Scottish independence referendum. *Dialectical Anthropology*, 38(4), s. 505–512. (<https://doi.org/10.1007/s10624-014-9363-0>).
- Hughes, K. (2020) *Scotland, independence and Brexit*. s. 35–39. In: Vergels, E. (ed.) (2020). *Towards an ambitious, broad, deep and flexible EU-UK partnership?*. (EUROPEAN POLICY CENTRE).
- Jungherr, A. (2015). *Analyzing Political Communication with Digital Trace Data : The Role of Twitter Messages in Social Science Research*. (Cham: Springer).
- Kim, M.Y. *et al.* (2019). Campaigns Go Social Are Facebook, Snapchat, and Twitter Changing Election?, in *New Directions in Media and Politics*. (New York: Routledge).
- King’s College London (2021). *Scotland most negative about UK’s Covid response and Boris Johnson’s handling of pandemic*. King’s College London. 6.

5. 2021 (<https://www.kcl.ac.uk/news/scotland-most-negative-about-uks-covid-response-and-boris-johnsons-handling-of-pandemic>, 19. 3. 2023).

Kiran, S. (2023) *Nicola Sturgeon in her own words: key moments from resignation speech*. *The Guardian*. 15. 2. 2023 (<https://www.theguardian.com/politics/2023/feb/15/nicola-sturgeon-in-her-own-words-key-moments-resignation-speech>, 16. 3. 2023).

Kořan, M. (2009). Suverenita, s. 282–284. In: Kratochvíl, P.–Drulák, P. (eds.) (2009) *Encyklopedie mezinárodních vztahů*. (Praha: Portál).

Macfarlane, J. (2021). *When did lockdown start in Scotland? Key dates and milestones as country marks anniversary of Covid restrictions*. *The Scotsman*. 23. 3. 2021 (<https://www.scotsman.com/health/coronavirus/when-did-lockdown-start-in-scotland-key-dates-and-milestones-as-country-marks-anniversary-of-covid-restrictions-3175303>, 17. 3. 2023).

Mackintosh, E. (2019). Boris Johnson wields knife in dramatic first day as British Prime Minister. *CNN*. 24. 7. 2019 (<https://edition.cnn.com/2019/07/24/uk/boris-johnson-uk-prime-minister-gbr-intl/index.html>, 9. 3. 2023).

Meadows, M. (1977). Constitutional Crisis in the United Kingdom: Scotland and the Devolution Controversy. *The Review of Politics*, 39(1), s. 41–59. (<https://doi.org/10.1017/S0034670500032885>).

Miller, W.L. (1999). Modified Rapture All Round: The First Elections to the Scottish Parliament. *Government and Opposition*, 34(3), s. 299–322. (<https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.1999.tb00483.x>).

Mullen, T. (2014). The Scottish Independence Referendum 2014. *Journal of Law and Society*, 41(4), s. 627–640. (<http://www.jstor.org/stable/43862407>).

Patterson, D. (2014). Scottish Independence: The Way to Go?. *Acta FF ZČU*, 3/2014, s. 144–165. (<https://dspace5.zcu.cz/handle/11025/6315?locale=en>).

Paun, A. et al. (2020) *Coronavirus and devolution*. *Institute for Government*. 26. 3. 2020 (<https://www.instituteforgovernment.org.uk/article/explainer/coronavirus-and-devolution>, 16. 3. 2023).

Pavkovic, A. (2015). Secession and Secessionism. *Humanities and Social Sciences Online*. 21. 10. 2015

(https://www.researchgate.net/publication/283086762_Secession_and_Secessionism, 10. 2. 2023).

Perman, R. (1980). The devolution referendum campaign of 1979. s. 53–63. In *The Scottish Government Yearbook 1980*. (Edinburgh: Paul Harris Publishing).

Philip, S. (2023). *Who is Nicola Sturgeon? From teenage campaigner to Scotland's first minister*. BBC. 15. 2. 2023 (<https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-64648986>, 12. 3. 2023).

politics.co.uk (nadatováno) *Blackford, Ian*. *politics.co.uk*. (<https://www.politics.co.uk/reference/ian-blackford/>, 14. 3. 2023).

Qvortrup, M. (2014). Referendums on Independence, 1860–2011. *The Political Quarterly*, 85(1), s. 57–64. (<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-923X.2014.12070.x>).

Rosůlek, P. (2014) *Politický secesionismus a etické teorie: Allen Buchanan a jeho kritici*. (Brno: Barrister and Prinicpal).

Rosůlek, P. (2016). Secession and Intelligibility of a Referendum Question (RQ) – from Québec to Scotland (1980–2014). *ALPPI*, X (1), s. 49–72.

Schneider, J. (2022). *TIMELINE: March 11, 2020 - What happened when COVID-19 was declared a pandemic two years ago*. KY3. 11. 3. 2022 (<https://www.ky3.com/2022/03/11/timeline-march-11-2020-what-happened-when-covid-19-was-declared-pandemic-two-years-ago/>, 10. 3. 2023).

Scottish Government (2022). *Next steps in independence referendum set out*. *Scottish Government*. 28. 6. 2022 (<https://www.gov.scot/news/next-steps-in-independence-referendum-set-out/>, 24. 3. 2023).

Scottish National Party (nedatováno a). *About Yes History*. *Yes*. (<https://www.yes.scot/history/>, 11. 2. 2023).

Scottish National Party (nedatováno b). *Independence*. Scottish National Party. (<https://www.yes.scot/independence/>, 11. 2. 2023).

Scottish Parliament (nedatováno a). *Origins of the Scottish parliament*. Scottish Parliament. (<https://www.parliament.scot/about/history-of-the-scottish-parliament/origins-of-the-scottish-parliament#topOfNav>, 14. 2. 2023).

Scottish Parliament (nedatováno b). *The path to devolution*. Scottish Parliament. (<https://www.parliament.scot/about/history-of-the-scottish-parliament/the-path-to-devolution>, 14. 2. 2023).

Scottish Parliament (nedatováno c). *The Scottish Parliament re-established*. Scottish Parliament. (<https://www.parliament.scot/about/history-of-the-scottish-parliament/the-scottish-parliament-reestablished#topOfNav>, 14. 2. 2023).

Sens, A.D. (1968). The Newly Independent States, The United Nations, and Some Thoughts on the Nature of the Development Process. *The Journal of Politics*, 30(1), s. 114–136. (<https://doi.org/10.2307/2128311>).

Sheerin, J. (2022). *Capitol riots: 'Wild' Trump tweet incited attack, says inquiry*. BBC. 12. 7. 2022 (<https://www.bbc.com/news/world-us-canada-62140410>, 21. 3. 2023).

Sherrington, A. (2022). *2 Years of COVID-19 on GOV.UK*. Government Digital Service. 25. 7. 2022 (<https://gds.blog.gov.uk/2022/07/25/2-years-of-covid-19-on-gov-uk/>, 11. 3. 2023).

Sim, P. (2022). *Ian Blackford: Why has SNP Westminster chief stepped down?*. BBC . 1. 12. 2022 (<https://www.bbc.com/news/uk-scotland-scotland-politics-63825496>, 14. 3. 2023).

Specia, M. (2023). *Nicola Sturgeon Is Scotland's Longest-Serving First Minister*. *The New York Times*. 15. 2. 2023 (<https://www.nytimes.com/2023/02/15/world/europe/who-is-nicola-sturgeon-scotland.html>., 13. 3. 2023)

SPICe Spotlight (2022). *Timeline of Coronavirus (COVID-19) in Scotland, SPICe Spotlight*. 16. 12. 2022 (<https://spice-spotlight.scot/2022/12/16/timeline-of-coronavirus-covid-19-in-scotland/>, 17. 3. 2023).

Sturgeon, N. (2022a). *1/ While disappointed by it I respect ruling....* Twitter. 23. 11. 2022 (<https://twitter.com/NicolaSturgeon/status/1595360080618307584>, 27. 3. 2023).

Sturgeon, N. (2022b). *2/ Scottish democracy will not be denied....* Twitter. 23. 11. 2022 (<https://twitter.com/NicolaSturgeon/status/1595361356546539522>, 27. 3. 2023).

Sturgeon, N. (2022 c). I welcomed the Consul General of Ukraine.... *Twitter*. 23. 2. 2022 (<https://twitter.com/NicolaSturgeon/status/1496441658849824780>, 26. 4. 2023).

Sturgeon, N. (2020). I'm so very, very sad to hear this.... *Twitter*. 3. 12. 2020 (<https://twitter.com/NicolaSturgeon/status/1334611334357512195>, 26. 4. 2023).

Sturgeon, N. (nedatováno). *Nicola Sturgeon*. *Twitter*. (<https://twitter.com/NicolaSturgeon>, 31. 3. 2023).

Tannam, E. (2016). Brexit and the Future of the United Kingdom. *Istituto Affari Internazionali (IAI)*, 16 /2016, s. 1–17. (<https://www.jstor.org/stable/resrep09673?seq=4>).

The Economist (2022). *Scotland's independence movement suffers a setback at the Supreme Court*. *The Economist*. 23. 11. 2022 (<https://www.economist.com/britain/2022/11/23/scotlands-independence-movement-suffers-a-setback-at-the-supreme-court>, 27. 3. 2023).

The Economist (2023). *Nicola Sturgeon leaves with Scotland split in two*. *The Economist*. 18. 2. 2023 (https://www.economist.com/britain/2023/02/15/nicola-sturgeon-leaves-with-scotland-split-in-two?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gclid=Cj0KCQiAjbagBhD3ARIsANRrQEv-N9mZkdccIyb8z7n2lh7AGd2Zh0mMu2vSr4AIBpEQ59fCLhgX51saAoZsEALw_wcB&gclsrc=aw.ds, 12. 3. 2023).

Thiec, A. (2021). The Impact of Brexit on the SNP's narrative of independence. *Observatoire de la société britannique*, 26/2021, s. 103–126. (<https://journals.openedition.org/osb/5057>).

Torrance, D. (2022). *Supreme Court judgment on Scottish independence referendum*. House of Commons Library. 23. 11. 2022 (<https://commonslibrary.parliament.uk/supreme-court-judgment-on-scottish-independence-referendum/>, 24. 3. 2023).

Twitter (nedatováno). *How to Tweet*. *Twitter Help Center*. (<https://help.twitter.com/en/using-twitter/how-to-tweet>, 21. 3. 2023).

University of Oxford (nedatováno). *British Prime Ministers*. *University of Oxford*. (<https://www.ox.ac.uk/about/oxford-people/british-prime-ministers>, 11. 3. 2023).

Vevers, D. (2020). *In numbers: How coronavirus has taken its toll on Scotland*. *STV*. 27. 4. 2020 (<https://news.stv.tv/scotland/in-numbers-how-coronavirus-is-taking-its-toll-on-scotland>, 16. 3. 2023).

Webber, E. (2022). *SNP's Westminster leader Ian Blackford to stand down*. *POLITICO*. 1. 12. 2022 (<https://www.politico.eu/article/snp-westminster-leader-ian-blackford-stand-down/>, 16. 3. 2023).

WFD (nedatováno). *The Scottish National Party*. *wfd.org*. (<https://www.wfd.org/scottish-national-party>, 11. 2. 2023).

Resumé

The bachelor thesis "Scottish discussion about independence during the covid-19 pandemic" deals with the Scottish independence debate. The thesis first defines the theoretical concepts relating to independence and secession. It then focuses on the social network Twitter, which is an important tool for political communication. In the following chapters, the thesis examines the evolution of the Scottish National Party. The final chapters of the thesis then focus on the current political situation in Scotland and the activity of leading figures in the Scottish National Party on Twitter.